

участь в булінгу, але негативне ставлення батьків саме до дівочого булінгу.

Список використаної літератури

1. Джуська А. В., & Джуський В. В. (2019). Булінг–порушення права дитини на повагу до її гідності. Вчені записки Таврійського національного університету імені ВІ Вернадського. Серія: Юридичні науки, (30 (69), № 2), – С. 26-33.
2. Лалак Н. В., Майборода Е., & Пеняк В. С. (2019). Булінг в освітньому середовищі сучасного закладу загальної середньої освіти: теоретичний аспект. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія, (1), – С. 34.

Трюханов Нікіта Валерійович

студент 4 курсу ОП «Соціологія»,

факультету психології, політології та соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: Каретна Ольга Олександрівна

доцент кафедри соціології

Національного університету «Одеська юридична академія»,

кандидат політичних наук, доцент

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї В УКРАЇНІ

Трансформації інституту сім'ї – це комплекс явищ, що спостерігаються в більшості країн світу і протягом останніх років зміни стрімко відбуваються в нашій країні.

Сучасна українська дослідниця Тетяна Медіна виділяє фактори, які сприяють трансформації сучасної сім'ї, умовно поділяючи їх на три категорії: цивілізаційні, історичні та ціннісні [1, с. 188].

До категорії цивілізаційних факторів можна віднести чинники, які є загальними як для східної, так і для західної цивілізації, в тому числі й для України. У цьому випадку йдеться про загальну модернізацію суспільства, зокрема зростання виробничої зайнятості, та економічну самостійність жінок, їхній вплив на динаміку сім'ї, соціальне визнання нетрадиційних форм сімейних відносин, зміну орієнтації на соціально - особистісний тип сім'ї.

У країнах пострадянського простору цивілізаційні фактори впливу на розвиток інституту сім'ї поглиблюються особливими історичними чинниками, що складають другу категорію факторів.

Третя категорія чинників впливу на функціонування та розвиток інституту сім'ї включає ціннісні фактори. Дана категорія чинників тісно пов'язана з попередньою - історичною, оскільки зміни суспільних цінностей та норм відбувались паралельно зі змінами соціальними, політичними, економічними. Якщо в Західній Європі такі зміни відбувались повільно та поступово, то ціннісний підхід демонструє, що

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»

в країнах пострадянського простору вони відбувались протягом незвичайно короткого періоду, що само по собі є незвичним.

До основних тенденцій структурних зрушень сучасної української сім'ї треба віднести спрощення сімейної структури. Найбільш поширена в Україні – нуклеарна або проста сім'я, що складається із двох поколінь – батьків та дітей. Завдяки спрощенню структури, сім'я краще пристосована до сучасного життя порівняно з традиційною, три поколінною та розгалуженою [2, с. 101].

Раніше сім'я трималася на зовнішніх, формальних факторах: закон, звичаї, громадська думка, традиції, авторитет глави сім'ї, чітка дисципліна, ритуали. На зміну приходить нова форма сім'ї – товариська. Вона менше залежить від зовнішніх чинників, від тиску суспільства. Основними стають міжособистісні стосунки, взаєморозуміння та дружні відносини.

В сучасній сім'ї відбувається перехід від традиційної авторитарної сім'ї до сучасної егалітарної, демократичної, що посилює конфлікти в сім'ї. Економічний спад упродовж ряду років призвів до того, що в Україні демографічна ситуація вже не керується з боку держави і набуває різко негативного характеру

У структурі сім'ї розрізняють структуру сімейних ролей, сімейні підсистеми і межі між ними, що є своєрідними механізмами, за допомогою яких сім'ї виконують свої функції.

Сучасні структурні зрушення не пов'язані виключно з традиціями або матеріальними ресурсами. Велике значення у статусно-рольовому становленні української родини набуває комунікативний процес. Необмеженому пануванню чоловіка завдяки економічним ресурсам та владним повноваженням протистоять комунікації та суспільний престиж, які створюють умови для підвищення статусу молодшого покоління. При цьому локальна сімейна структура трансформується в обширно інформаційно-комунікативну мережу.

Відбулась еволюція поглядів на сексуальну мораль, яка послабила соціальний контроль, що в свою чергу привело до анонімності сексуальної поведінки, збереження секретності позашлюбних зв'язків, діяльності широкої мережі засобів масової інформації, які проголошують вільне статеве кохання. Нетрадиційні стилі, форми сімейного життя стали визнаватися громадською думкою, аналізуватися в науковій літературі. У ХХ ст. зміна послідовності подій, що формують сім'ю, і, більше того, лояльність суспільства до цих змін у сфері шлюбу та сім'ї стала настільки очевидною, що американський антрополог М. Мід констатувала існування так званого двоступеневого шлюбу. Перший ступінь – так званий «індивідуальний шлюб», в який вступають з метою сексуального співжиття без народження дітей (цей шлюб часто не реєструють). Другий ступінь – «батьківський шлюб»

виникає зазвичай з метою народження дітей. «Батьківський» шлюб міцніший, «індивідуальний» може служити підготовкою до другого ступеня. Статистика підтверджує правоту спостережень М. Мід [3 с. 71-72].

Більшість сучасних досліджень з сімейної проблематики свідчать про те, що дошлюбне співжиття охоплює все більшу кількість населення. Головною тенденцією, що висвітлює зміну лідерства, проголошується трансформація традиційного патріархального укладу українській сім'ї на егалітарний. Головним наслідком статусно-рольових трансформацій традиційної української сім'ї є вивільнення сучасних жінок від традиційних сімейних ролей. Сучасна українська жінка не тільки працює й робить кар'єру, а створює новий образ жінки. Оскільки сьогодні жінки стають менш залежними від чоловіків фінансово, шлюб втрачає свої колишні характеристики так званого (необхідного економічного партнерства). Наразі багато жінок заробляють самостійно, повністю забезпечуючи себе самі, тому вони виходять заміж заради рівноправного союзу або не одружуються взагалі.

Сучасна українська молода жінка менш упереджена у своєму ставленні до шлюбу, аніж її мати. Вона чітко усвідомлює необхідність у самореалізації в професійному, творчому, інтелектуальній сферах, а не лише в тому щоб продовжувати підтримувати загальноприйнятую суспільну роль жінки як матері та дружини [4, с. 82].

Статус чоловіка в українській сім'ї не є однозначно пов'язаним із лідерством, як це прийнято у сім'ях патріархального типу. Завдяки цьому, статусно-рольові відносини, що набувають динамізму, справляють враження недостатньо керованих та неструктурованих процесів тільки на перший погляд.

Таким чином, можна зробити висновок, що становлення статусно-рольової структури традиційної української сім'ї відбувалося одночасно під впливом фундаментальних історико - культурних та ситуативних факторів. Це уповільнило процес розмивання кровноспоріднених стосунків української сім'ї, які набули статусу фонових. Значення кровноспоріднених стосунків для української сім'ї, перш за все, підвищує сімейний статус жінки. Отже для статусно-рольової структури української сім'ї не характерне асиметричне зростання статусу чоловіка над статусом жінки. Навпаки, головною особливістю статусно-рольової структури традиційної української сім'ї є традиційно симетричні подружні стосунки.

Список використаної літератури

1. Медіна Т., Кушнір. О Основні тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні. Релігія та Соціум. – 2015. №1. С. 185–191.
2. Медіна Т. Демографічні процеси у сучасній Україні: соціологічний аналіз. Політехніка. – 2010. №4. С. 99–104.

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»

3. Медіна Т. Незареєстрований шлюб як форма сучасних сімейно-шлюбних відносин. Нова парадигма. – 2016. – №130. С. 62– 74.
4. Борщ К. К. Трансформація статусно-рольових характеристик сучасної сім'ї в Україні. Наукові праці. Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Сер. : Соціологія. – 2012. – №189 (Том 201). С. 81– 84.

Федоренко Наталія Андріївна

Студентка 4 курсу, ОП «Філологія»

Національного університету «Одеська політехніка»

Науковий керівник: Мітіна Олена Михайлівна

Завідувач кафедри англійської філології та перекладу

Національного університету «Одеська політехніка»,

кандидат філологічних наук, доцент

NEW CHALLENGES TO GENDER EQUALITY AND WOMEN'S RIGHTS

Why do we talk about social justice? First of all, it is a context that allows us to form a broader framework than when we talk about some vulnerable groups. Women are one of the vulnerable groups. Others include internally displaced persons, people with disabilities, and migrants. When we mean social justice we are not only talking about equal rights and opportunities, but also about the fact that the starting conditions also matter. It is not enough simply to provide equal, barrier-free access or opportunities at the legislative level. Social justice allows us to look at privilege at the root of change.

Unfortunately, today in Ukraine most of the household chores are entrusted to women. The start of a full-scale war in Ukraine led to an economic and humanitarian crisis and complicated the situation with human rights in the country in general and among women in particular. Within the framework of the system for monitoring and responding to violations of the rights of key communities - REAct, 2,400 appeals regarding the violation of the rights of key communities in Ukraine were registered, almost a third of them are related to Russia's invasion of the territory of Ukraine. Women's appeals make up about 40% [1].

Ukrainian women fight, Ukrainian women pull out the wounded as paramedics and collect hundreds of thousands of hryvnias in volunteer aid to the Armed Forces of Ukraine. However, women also take an active part in the armed forces: military women make up 12% of the personnel of the Armed Forces of Ukraine, women make up 22% of the entire personnel of the Armed Forces [2]. Nevertheless, we must admit that men are the majority at the front. And so, in conditions where men fight and women take care of children, a stereotypical picture is fixed. Even in relatively peaceful times,

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»

Ukrainian women remained a vulnerable group both economically and socially. Now, due to a new wave of Russian aggression, their vulnerable status has only worsened [3].

In couples where men fight, it is the women who are forced to take sole responsibility for the fate of the family. And to do things that were not done before - to find yourself in new professions, to arrange life in unfamiliar countries, to learn languages, to try to take care of the children's future. It is difficult for them due to the impossibility of staying at home and sometimes they have to fight off accusations of leaving for other countries. Women learn foreign languages, see how institutions in other countries work, how other societies are organized from the inside. Most of the women who left now had never been abroad before, and if they had, it was only for a few days on vacation. In such a short time, it is impossible to adopt new useful practices common to another community. We hope that women who will return to Ukraine will have more qualitative requests regarding part of the social processes. That is, European integration will not be some abstract idea for them, but will acquire a real meaning [4].

On the one hand, the children who are currently studying abroad are learning foreign languages, and on the other hand, their parents, especially those who are finishing the 10th-11th grade, will do everything possible to ensure that they stay there. After you physically enter the space of a school, for example, in Germany, it is extremely difficult to return to the premises of Ukrainian educational institutions. The same applies to universities. The best students go abroad, and ten percent, no more, return. This is a great threat, but it can also become an opportunity if the state offers university graduates good reasons to return to Ukraine. The only thing that guarantees the return of our students and teachers is to show that everything will be radically different in Ukraine. Only then will a great threat become a great opportunity. But one should not hope that people will return only out of a sense of patriotism. Not far behind are corrupt universities with imitation of scientific activity and ridiculous salaries.

If women were able to organize huge logistical chains for humanitarian aid, set up the rear, then they will be able to be deputies, at least in their local councils. We hope that this opportunity will not be lost. War is a story of great suffering, but also of great victories.